

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 5 Tdo 797/2014, ECLI:CZ:NS:2014:5.TDO.797.2014.1

Číslo: 5/2015

Právní věta:

Výši požadované náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo rozsah požadovaného bezdůvodného obohacení, které byly uplatněny řádně a včas (§ 43 odst. 3, § 206 odst. 2 tr. ř.), je možno v průběhu dalšího řízení měnit, a to až do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě v hlavním líčení, event. veřejném zasedání o odvolání (§ 217, § 218, § 238 tr. ř.). Proto je přípustné, aby poškozený v průběhu trestního řízení rozšířil a důkazně doložil svůj včas a řádně uplatněný nárok na náhradu škody či nemajetkové újmy anebo na vydání bezdůvodného obohacení, o kterém je možno poté rozhodnout podle § 228 odst. 1 tr. ř. (příp. i § 229 odst. 1, 2 tr. ř.), a to za splnění podmínky, že je dána obviněnému nebo jeho obhájci možnost se k takovému rozšíření nároku konkrétně vyjádřit a uplatnit proti němu námitky.

V případě, že nárok je zvyšován v průběhu odvolacího řízení, musí být splněna další podmínka, že bylo poškozeným podle § 246 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. nebo státním zástupcem podle § 246 odst. 1 písm. a), odst. 2 tr. ř. podáno odvolání v neprospěch obžalovaného ohledně výroku o náhradě škody či nemajetkové újmy anebo o vydání bezdůvodného obohacení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.08.2014

Spisová značka: 5 Tdo 797/2014

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Adhezní řízení

Předpisy: §1013 Zákona č. 89/20012 Sb.
§1042 Zákona č. 89/2012 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného Ing. R. M., proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. 11. 2013, sp. zn. 5 To 363/2013, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Jihlavě pod sp. zn. 1 T 11/2013, usnesením částečně zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 11. 2013, sp. zn. 5 To 363/2013, ve výroku, kterým byl podle § 258 odst. 1 písm. b), f), odst. 2 tr. ř. zrušen výrok o náhradě škody v rozsudku Okresního soudu v Jihlavě ze dne 7. 8. 2013,

sp. zn. 1 T 11/2013, ohledně poškozené H. V. a ve výroku, jímž bylo následně podle § 259 odst. 3 písm. b), odst. 4 tr. ř. znovu rozhodnuto podle § 228 odst. 1 tr. ř. o uložení povinnosti obviněnému Ing. R. M. zaplatit na náhradě škody poškozené H. V. částku 1 630 308,- Kč, a podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená H. V. odkázána se zbytkem nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních, a následně Nejvyšší soud v pozici odvolacího soudu rozhodl v rámci tohoto usnesení dalším výrokem podle § 256 tr. ř., že se odvolání poškozené H. V. proti rozsudku Okresního soudu v Jihlavě ze dne 7. 8. 2013, sp. zn. 1 T 11/2013, jako nedůvodné zamítá (§ 265m odst. 1 věta první tr. ř. per analogiam).

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Jihlavě ze dne 7. 8. 2013, sp. zn. 1 T 11/2013, byl obviněný Ing. R. M. uznán vinným ze spáchání přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 3 trestního zákoníku (zák. č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dále jen „tr. zákoník“) a přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku, kterých se měl dopustit tím, že ačkoliv byl nezpůsobilý k řízení motorových vozidel, když měl v krvi nejméně 1,47 g/kg alkoholu, dne 15. 6. 2012 kolem 12:00 hod. řídil z K., okres J., směrem na J. osobní automobil zn. Citroen C8 RZ ... a při této jízdě v km 71,788 silnice č. 602 v katastru obce V. S., okres J., v dlouhé pravotočivé zatáčce se nevěnoval plně řízení vozidla a vlivem množství alkoholu v krvi, značné únavy a nepřiměřené a nepovolené rychlosti jízdy nejméně 108 km/h, tedy porušením zejména ustanovení § 5 odst. 1 písm. b), § 5 odst. 2 písm. b) a § 18 odst. 1, 3 zák. č. 361/2000 Sb. ve znění pozdějších změn a doplňků, vjel do protisměru, čímž porušil též ustanovení § 11 odst. 1 cit. zákona, a zde se střetl s protijedoucím osobním automobilem zn. Opel Astra Caravan RZ ... řízeným H. V. a způsobil tak H. V. zlomeninu týlového výběžku lebky vlevo bez posunu úlomků, pravostranné zhmoždění mozku, zhmoždění krajiny čela vlevo, zlomeninu v dolní třetině hrudní kosti bez posunu úlomků, zlomeninu levé pažní kosti s posunem úlomků, poranění vřetenního nervu, zlomeninu akromiální výběžku levé lopatky, tříštivou zlomeninu levé kloubní jamky kyčelního kloubu, poranění peroneálního nervu levé dolní končetiny, zlomeninu zánártních kostí II, III, IV levé nohy, zlomeninu posledního článku palce levé nohy bez posunu úlomků, zlomeninu posledního článku V. prstu levé nohy, 10 cm hlubokou ránu pravého kolena pronikající do kolenního kloubu, tržnou ránu na bradě, zhmoždění levého plicního křídla, zhmoždění jater, sleziny a břišní stěny, zlomeninu korunky zubu 35 a zlomeninu hrbolu zubu 18 s dosud trvajícím léčením, dále způsobil spolujezdce H. V., a to její dceři H. V. ml. lehký otřes mozku, podvrtnutí a namožení čelisti vlevo - otevřený skus, zhmoždění stěny hrudníku, zhmoždění břišní stěny, zhmoždění kolena vlevo, zhmoždění bérce vlevo a zhmoždění předloktí vlevo s dosud trvajícím léčením čelisti a dalšímu spolujezdci nezl. V. V. ml. zavřenou zlomeninu lebeční spodiny, otřes mozku, úrazové subdurální krvácení, tržnou ránu v dutině ústní a hematoma a zhmoždění tváře vlevo s léčením do 20. 9. 2012.

Za tyto přečiny byl obviněný Ing. R. M. odsouzen podle § 147 odst. 3 a § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody na 2 a ½ (dva a půl) roku. Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku mu byl výkon trestu odnětí svobody podmíněně odložen na zkušební dobu 5 (pět) let. Podle § 82 odst. 2 a § 48 odst. 4 písm. i) tr. zákoníku byla obviněnému uložena povinnost do konce zkušební doby zaplatit poškozeným škody: V. z. p. ČR, se sídlem O. 2020/4, P. 3, částku 495 117,53 Kč, V. V. bytem S. Z. - K. 43, částku 10 524,80 Kč, H. V. bytem S. Z. - K. 43, částku 393 708,- Kč, H. V. ml. bytem S. Z. - K. 43, částku 4 427,- Kč, a do týdne od uplynutí zkušební doby doložit splnění této povinnosti soudu. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku byl obviněnému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na 6 (šest) let. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost na náhradě škody zaplatit poškozeným: V. z. p. ČR, se sídlem O. 2020/4, P. 3, částku 495 117,53 Kč, V. V. bytem S. Z. - K. 43, částku 10 524,80 Kč, H. V. bytem S. Z. - K. 43, částku 393 708,- Kč, H. V. ml. bytem S. Z. - K. 43, částku 4 427,- Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byli poškození V. V. a H. V. se zbytky nároků na náhradu škody odkázáni na řízení ve věcech

občanskoprávních.

Krajský soud v Brně, který rozhodoval jako soud odvolací o odvolání státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Jihlavě a poškozených V. V., H. V. a H. V. ml. rozhodl rozsudkem ze dne 13. 11. 2013, sp. zn. 5 To 363/2013, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. b), e), f), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek z podnětu odvolání státního zástupce a poškozených V. V., H. V., H. V. ml. zrušil ve výroku o trestu, ve výroku o uložení povinnosti podle § 82 odst. 2 tr. zákoníku a ve výrociích o náhradě škody ohledně poškozených H. V. a H. V. ml. Podle § 259 odst. 3 písm. b), odst. 4 tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněnému podle § 147 odst. 3 a § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložil úhrnný trest odnětí svobody na 2 a ½ (dva a půl) roku. Podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku byl obviněný pro výkon uloženého trestu zařazen do věznice s dohledem. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku byl obviněnému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na 6 (šest) let. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost zaplatit na náhradě škody poškozeným: H. V., bytem S. Z. - K. 43, částku 1 630 308,- Kč, H. V. ml. bytem S. Z. - K. 43, částku 9 510,- Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená H. V. odkázána se zbytkem nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti uvedenému rozsudku odvolacího soudu ze dne 13. 11. 2013, sp. zn. 5 To 363/2013, ve spojení s rozsudkem Okresního soudu v Jihlavě ze dne 7. 8. 2013, sp. zn. 1 T 11/2013, podal obviněný Ing. R. M. prostřednictvím zvolené obhájky JUDr. I. P. dovolání z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný Ing. R. M. v podrobnostech uvedl, že podle § 43 odst. 3 věta za tečkou tr. ř. je třeba, aby poškozený učinil návrh na uložení povinnosti obviněnému k náhradě škody nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování. Jak vyplývá z protokolu o průběhu hlavního líčení ze dne 7. 8. 2013, zmocněnkyně poškozeného odkázala na písemné podání adresované Policii České republiky v přípravném řízení a soudu prvního stupně dne 8. 4. 2013, kdy písemné vyhotovení uplatnění náhrady škody poškozených V. bylo doručeno soudu dne 10. 4. 2013. Soud prvního stupně rozhodl o náhradě škody poškozených V. tak, jak je uvedeno výše. Obviněný napadá postup odvolacího Krajského soudu v Brně, který svým rozhodnutím zrušil mimo jiné výrokovou část o náhradě škody soudu prvního stupně, neboť obviněný má za to, že odvolací soud postupoval nad rámec podaného odvolání jak státního zástupce, tak poškozených V. Z odvolání státního zástupce na č. 1. 331 až 333 v neprospěch obviněného se podává, že jeho odvolání směřovalo pouze a výhradně do výroku o trestu, přičemž odvolací soud v odůvodnění odkazoval i na právní úvahy státního zástupce v části rozsahu a lhůty poskytnuté k náhradě škody. Obviněný má za to, že odvolací soud nebyl na základě odvolání státního zástupce povolán k přehodnocení a změně výroku o náhradě škody. Pro uplatnění práva na náhradu škody, případně nemajetkové újmy, je třeba, aby poškozený uplatnil své právo nejpozději před začátkem dokazování během hlavního líčení. K tomuto okamžiku poškození V. uplatnili své nároky písemnými podáními své zmocněnkyně z 8. 4. 2013 na č. 1. 296 a násl. Obviněný napadá postup odvolacího soudu, který změnu výroku o náhradě škody ve vztahu k poškozeným V. opřel o rozšíření jejich návrhů na náhradu škody z 22. 10. 2013 došlých odvolacímu soudu dne 23. 10. 2013, založených na č. 1. 341 V. V., č. 1. 364 V. H. ml., a č. 1. 389 V. H. Odvolací soud tak postupoval nezákonně, neboť rozhodl o dalších nárocích zejména poškozené H. V., která tyto své nároky neuplatnila před začátkem hlavního líčení, tyto řádně nespécifikovala a nedoložila před začátkem hlavního líčení. Jak vyplývá z podaného odvolání poškozených V. jak je založeno na č. 1. 328 a násl., poškození se odvolávali do výroku o náhradě škody pouze v části lhůty stanovené k náhradě škody. Sama zmocněnkyně poškozených V. při hlavním líčení uvedla, že od písemného vyčíslení nároků na náhradu škody se ničeho nezměnilo a její klienti trvají na náhradě škody tak, jak byla v písemném vyhotovení předložena. Odvolací soud měl postupovat podle § 253 odst. 1 tr. ř. a odvolání poškozených jako podané neoprávněnými osobami vzhledem k tomu, že odvolání směřovalo proti výrokům rozsudku soudu prvního stupně, které nemohou poškození napadnout, zamítnout. Postup odvolacího soudu, který obviněný napadá, je třeba označit za nezákonný, neboť odvolací soud přiznal poškozeným více, než kolik sami poškození uplatnili jako svůj nárok v adhezním řízení před

začátkem dokazování u hlavního líčení. Nárok na náhradu škody poškozené H. V. zhodnotila K. p., a. s., která si nechala zpracovat znalecký posudek se závěrem, že náhrada přisouzená v trestním řízení, je zcela zjevně neúměrná utrpěné škodě na zdraví a vyčíslení ZSÚ MUDr. D. N. je podle znalce zcela zjevně nadhodnocené. MUDr. N. nad to hodnotí i položky, které přísluší hodnotit pouze psychiatrovi. Dále nebere v potaz pravidla vyhlášky č. 440/2001 Sb. pro limitaci odškodnění podle § 6 odst. 2 atd. Podle sdělení K. p., a. s., není možné obviněnému znalecký posudek poskytnout, a proto obviněný navrhuje, aby si tento znalecký posudek k doplnění dokazování vyžádal sám dovolací soud. Následně se dovolatel zabýval obsahem znaleckého zkoumání pro K. p., a. s., a zejména zdůraznil, že podle názoru znalce tak, jak provedl bodové ohodnocení, MUDr. N. přiznal poškozené H. V. nejméně o 4500 vyhláškových bodů více, než na které má objektivně nárok, což ve svém důsledku představuje částku 540 000,- Kč, k jejíž náhradě byl obviněný zavázán. MUDr. D. N. navýšil položku ZSÚ o 50 %, tedy o maximální možnou míru, což neodpovídá závěrům znalce, který uvedl, že argumentace lékaře, který vystavil bodové ohodnocení poškozené V., není správná, proto obviněný má za to, že soud měl přiznat poškozené V. ZSÚ pouze v rozsahu 6870 bodů a nepřiznat náhradu 3435 vyhláškových bodů představujících další částku 412 200,- Kč. V části uplatněného nároku na kompenzaci bolestného MUDr. N. bolestné v rozsahu 1875 vyhláškových bodů zdvojnásobil, což opět neodpovídá objektivní situaci u poškozené V. Sám znalec bodové ohodnocení navýšil o 1215 bodů, tedy opět MUDr. N. neobjektivně přiznal poškozené V. dalších 1035 vyhláškových bodů, což je v rozporu s vyhláškou č. 440/2001 Sb., účinnou do 31. 12. 2013.

Na základě skutečností uvedených shora obviněný uzavřel, že výrok odvolacího soudu v části náhrady škody zejména u poškozené V. H. není v souladu s platnými normami hmotného práva, které se týkají odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění, kdy na základě nesprávného důkazu, který byl v řízení proveden, přičemž připuštěn vůbec být neměl (rozšíření nároku poškozené H. V. po provedení dokazování před soudem prvního stupně), je třeba zrušit, neboť tento výrok, který se přímo obviněného dotýká, jej zavazuje k vyššímu plnění, než jaké po právu poškozeným patří, a proto obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 13. 11. 2013, č. j. 5 To 363/2013-516, ve výroku o náhradě škody poškozené H. V., bytem S. Z. - K. 43, jímž byl rozsudek Okresního soudu v Jihlavě ze dne 7. 8. 2013, č. j. 1 T 11/2013-325, částečně zrušen ve výroku o náhradě škody, a jímž bylo znovu rozhodnuto o povinnosti obviněného poškozeným škodu nahradit, zrušil a věc přikázal tomuto soudu v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve v souladu se zákonem zkoumal, zda není dán některý z důvodů pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., a na základě tohoto postupu shledal, že dovolání ve smyslu § 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř. je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou (§ 265d odst. 1 písm. b/, odst. 2 tr. ř.), řádně a včas (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.) a splňuje náležitosti dovolání. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vymezených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda obviněným Ing. R. M. vznesené námitky naplňují jím tvrzený dovolací důvod, a shledal, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl uplatněn alespoň zčásti v souladu se zákonem vymezenými podmínkami. Následně se Nejvyšší soud zabýval důvodem odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., tedy zda nejde o dovolání zjevně neopodstatněné, přičemž ani tento důvod pro odmítnutí dovolání neshledal. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud neshledal ani jiné důvody pro odmítnutí dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků napadeného rozhodnutí, proti nimž bylo toto dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadeným částem rozhodnutí předcházející. K vadám výroků, které nebyly dovoláním napadeny, Nejvyšší soud přihlížel, jen pokud by mohly mít vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno dovolání.

Obviněný Ing. R. M. uplatnil dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., v němž je stanoveno, že tento důvod dovolání je naplněn tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na

nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V rámci takto vymezeného dovolacího důvodu je možné namítat buď nesprávnost právního posouzení skutku, tj. mylnou právní kvalifikaci skutku, jak byl v původním řízení zjištěn, v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva, anebo vadnost jiného hmotně právního posouzení. Zásah Nejvyššího soudu jako dovolacího soudu do takového hodnocení přichází v úvahu jen v případě, že by skutková zjištění byla v extrémním nesouladu s právními závěry učiněnými v napadeném rozhodnutí (viz např. náleží Ústavního soudu ze dne 17. května 2000, sp. zn. [II. ÚS 215/99](#), uveřejněný pod č. 69 ve sv. 18 Sb. nález. a usn. ÚS ČR nebo náleží Ústavního soudu ze dne 20. června 1995, sp. zn. [III. ÚS 84/94](#), uveřejněný pod č. 34 ve sv. 3 Sb. nález. a usn. ÚS ČR; dále srov. rozhodnutí pod sp. zn. [III. ÚS 166/95](#) nebo [III. ÚS 376/03](#)). Zásah do skutkových zjištění je dále v rámci řízení o dovolání přípustný jen tehdy, učinil-li dovolatel extrémní nesoulad předmětem svého dovolání (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. [8 Tdo 849/2006](#)). K extrémnímu nesouladu mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými zjištěními srov. také např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. [7 Tdo 448/2010](#), usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 11. 2009, sp. zn. [IV. ÚS 889/09](#), nebo rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2005, sp. zn. [III. ÚS 359/05](#). Právě z těchto hledisek se Nejvyšší soud zabýval některými skutkovými otázkami a hodnocením důkazů jak ze strany nalézacího, tak i odvolacího soudu ve vztahu k rozhodnutí o nároku na náhradu škody poškozených, zejména poškozené H. V.

Nejvyšší soud přezkoumal k dovolání obviněného Ing. R. M. obě uvedená rozhodnutí soudů nižších stupňů, tak i předložený spisový materiál, a dospěl mimo jiné k následujícím zjištěním.

Podle ustanovení § 43 odst. 3 tr. ř. je poškozený oprávněn navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit v penězích škodu nebo nemajetkovou újmu, jež byla poškozenému trestným činem způsobena, nebo vydat bezdůvodné obohacení, které obžalovaný na jeho úkor trestným činem získal. Návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování (§ 206 odst. 2 tr. ř.). Podle předloženého spisového materiálu je zřejmé, že tak poškození učinili, a to V. z. p. ČR dne 7. 3. 2013, poškozený V. V. dne 8. 4. 2013, poškozená H. V. st. také dne 8. 4. 2013 a poškozená H. V. ml. rovněž dne 8. 4. 2013, přičemž u hlavního líčení konaného dne 7. 8. 2013 zmocněnkyně poškozených V. odkázala na písemná vyhotovení uplatnění náhrady škody ze dne 8. 4. 2013 a byl čten nárok poškozené V. z. p. ČR. K tomu Nejvyšší soud zdůrazňuje, že oproti tvrzení obviněného, výši požadované náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo rozsahu požadovaného bezdůvodného obohacení, které byly uplatněny řádně a včas, je možno podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu v průběhu dalšího řízení měnit, a to až do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě v hlavním líčení, event. veřejném zasedání o odvolání (§ 217, 218, 238 tr. ř.; srov. též č. II/1962 Sb. rozh. tr.). Z uvedeného se podává, že je tedy přípustné, aby poškození v průběhu trestního řízení rozšířili a důkazně doložili svůj včas a řádně uplatněný nárok na náhradu škody (srov. § 43 odst. 3 a § 206 odst. 2 tr. ř.), jako tomu bylo i v tomto projednávaném případě, přičemž musí být dána obviněnému nebo jeho obhájci možnost se k takovému rozšíření vyjádřit a uplatnit proti němu námitky, což se stalo po provedení předmětných důkazů ohledně náhrady škody poškozených V. V., H. V., H. V. ml. ve veřejném zasedání odvolacího soudu dne 13. 11. 2013, kde se obviněný vyjádřil - bez připomínek (č. l. 512 spisu). Z ustanovení § 206 odst. 2 tr. ř., a to ani ve spojení s § 43 odst. 3 tr. ř. nelze dovozovat opak, zvláště když zejména v případě dopravních nehod, jako tomu bylo i v posuzovaném případě, ale i v případě jiné trestné činnosti, lze předpokládat, že nárok, který byl řádně uplatněn co důvodu i výše, jež musí být vyjádřena alespoň minimální částkou, bude na podkladě provedených důkazů v hlavním líčení i později upřesňován. Současně je také nutné zdůraznit, že v případě, že nárok je zvyšován v průběhu odvolacího řízení, musí být splněna další podmínka, že odvolání poškozeného, příp. poškozených musí v souvislosti s rozšířením nároku na náhradu škody směřovat do výroku o náhradě škody.

Podle ustanovení § 246 odst. 1 písm. d) tr. ř. může rozsudek odvoláním napadnout poškozený, který

uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení. Poškozený má odvolací právo pouze v případě, jestliže včas a řádně uplatnil v trestním řízení nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem, což se v projednávaném případě obviněného Ing. R. M., jak již bylo shora popsáno, stalo. Odvolací soud by podle § 253 odst. 1 tr. ř. zamítl odvolání poškozeného, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení podle § 43 odst. 3 tr. ř., jako odvolání podané neoprávněnou osobou, je-li zřejmé, že odvolání směřuje výlučně proti takovým výrokům rozsudku soudu prvního stupně, které poškozený podle zákona nemůže napadnout. Odvolací soud je však povinen přezkoumat podle § 254 odst. 1 tr. ř. rozsudek ve výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení, pokud z obsahu odvolání poškozeného je patrné a možné dovodit (§ 59 odst. 1 věta první tr. ř.), že poškozený napadá i výrok o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení, případně vytýká, že takový výrok učiněn nebyl nebo že bylo porušeno ustanovení o řízení, které předcházelo rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení je nesprávný nebo chybí (srov. stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18. 6. 1981, č. j. [St 1/80](#), publikované pod č. 1/1982-I Sb. rozh. tr.). Nejvyšší soud tedy dále z předloženého spisového materiálu zjistil, že v odvolání poškozených V. se nejprve uvádí, že jde o náhradu škody u ublížení na zdraví při dopravní nehodě dne 15. 6. 2011 v katastru obce V. S., a podávají odvolání proti rozsudku Okresního soudu v Jihlavě ze dne 7. 8. 2013, sp. zn. 1 T 11/2013-325. V odůvodnění se pak uvádí, že odvolání směřují do výrokové části, kterou soud uložil obžalovanému povinnost do konce zkušební doby zaplatit poškozeným škody: V. V. částku 10 524,80 Kč, H. V. částku 393 708,- Kč, H. V. ml. částku 4 427,- Kč, přičemž se zmiňují, že uložený podmíněný trest považují za velice mírný a stanovenou dobu k náhradě škody za nepřiměřeně dlouhou. V petitu odvolání stojí, že poškození navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek ve výrokové části ohledně lhůty k náhradě škody změnil tak, že obžalovaný je povinen nahradit poškozeným náhradu škody do 15 dnů od právní moci odsuzujícího rozsudku. Nejvyšším soudem tak bylo zjištěno, že odvolání poškozených V. směřuje z hlediska obsahu odvolání (§ 59 odst. 1 tr. ř.), zejména úvodu a petitu odvolání nejen do výroku o trestu v té části, pokud byla obviněnému podle § 82 odst. 2 a § 48 odst. 4 písm. i) tr. ř. uložena povinnost do konce zkušební doby zaplatit poškozeným tam uvedené škody, ale i do výroku o náhradě škody, pokud bylo zejména v petitu požadováno, aby obviněnému bylo uloženo nahradit poškozeným škodu tedy ve smyslu § 228 odst. 1 tr. ř. do 15 dnů od právní moci odsuzujícího rozsudku, byť takovým výrokem se v trestním řízení o tzv. pariční lhůtě nerozhoduje, poněvadž povinnost zaplatit náhradu škody vzniká právní mocí rozsudku (srov. § 139 odst. 1 tr. ř.). Z celého odvolání je zřejmé, že poškození nepochopili vztah výroků podle § 82 odst. 2 a § 48 odst. 4 písm. i) tr. ř. a podle § 228 odst. 1 tr. ř., příp. § 229 odst. 2 tr. ř., tyto výroky ač jsou ve skutečnosti rozdílné povahy, evidentně směšují či spíše spojují, a proto je možné uzavřít, že poškození správně podali své odvolání i pro nesprávnost výroku o náhradě škody. V této části bylo odvolání poškozených V. V., H. V. a H. V. ml. posouzené podle jeho obsahu, podáno i podle Nejvyššího soudu v souladu s ustanovením § 246 odst. 1 písm. d) tr. ř. (ke stejnému názoru evidentně dospěl i odvolací Krajský soud v Brně, když na podkladě jejich odvolání napadený rozsudek nalézacího soudu zrušil).

Oproti tomu Nejvyšší soud poukázal na to, že poškozený není oprávněn napadnout výrok, kterým byla obžalovanému uložena povinnost, aby ve zkušební době (resp. v době výkonu některých trestů) podle svých sil nahradil škodu nebo odčinil nemajetkovou újmu, kterou způsobil trestným činem, nebo aby vydal bezdůvodné obohacení získané trestným činem (§ 48 odst. 3, § 60 odst. 5, § 63 odst. 2, § 75 odst. 3, § 82 odst. 2, § 85 odst. 2 tr. zákoníku, § 14 odst. 2 zákona o soudnictví ve věcech mládeže), neboť jde o součást výroku o trestu. V této části je tak nutné mít odvolání všech poškozených V. za podané osobami neoprávněnými (srov. č. 1/1982, dále i č. II/1962, č. 32/2003 a přiměřeně č. 43/1967 Sb. rozh. tr.; srov. i usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 9. 2000, sp. zn. [I. ÚS](#)

Obviněný Ing. R. M. v odůvodnění svého dovolání namítal, že nárok na náhradu škody poškozené H. V. zhodnotila K. p., a. s., která si nechala zpracovat znalecký posudek se závěrem, že náhrada přisouzená v trestním řízení, je zcela zjevně neúměrná utrpěné škodě na zdraví a vyčíslení ztížení společenského uplatnění (dále jen „ZSU“) MUDr. D. N., neboť toto vyčíslení je podle znalce zcela zjevně nadhodnocené. Nejvyšší soud především zdůrazňuje, že žádným způsobem nezpochybňuje závažnost poranění poškozené H. V., která utrpěla při předmětné dopravní nehodě ze dne 15. 6. 2012. Tento závěr však nemůže nic změnit na tom, že je třeba se odpovědně zabývat námitkami obviněného Ing. R. M. proti výši přisouzené náhrady škody v napadeném rozsudku Krajského soudu v Brně, a proto Nejvyšší soud přezkoumal zprávu K. p., a. s., kterou provedl důkaz, a z níž zejména vyplývá, že náhrada přisouzená v trestním řízení je zcela zjevně neúměrná utrpěné škodě na zdraví. V této zprávě se konkrétně uvádí, že předložené vyčíslení ZSU MUDr. D. N. je zcela zjevně nadhodnocené. MUDr. N. nadto hodnotí i položky, které přísluší hodnotit pouze psychiatrovi, dále nebere v potaz pravidla vyhlášky č. 440/2001 Sb. pro limitaci odškodnění podle § 6 odst. 2 atd. Poškozená prostřednictvím právního zástupce předložila pojistiteli (přes jeho výzvy) podklady, které jsou nedostatečné k objektivnímu zhodnocení ztížení společenského uplatnění. I přes nedoložení požadovaných dokladů K. p., a. s., veškeré dostupné lékařské zprávy včetně stanoveného bodového hodnocení za ztížení společenského uplatnění zaslala soudnímu znalci s požadavkem na vypracování znaleckého posudku. Následně pojišťovna uvedla některé závěry tohoto znaleckého posudku. Konkrétně např. k položce 013 – postkomoční syndrom ohodnocené 200 body. Není přijatelné, aby v bodovém ohodnocení ztížení společenského uplatnění byly současně akceptovány položka 013 (postkomoční syndrom, tedy psychické a nervové následky po relativně lehčím úrazu mozku) a položka 014 (vážné psychické a nervové následky po těžkém poranění hlavy); maximální možná bodová hodnota (3000 bodů) pro vážné mozkové nebo duševní poruchy po těžkém poranění hlavy (mozku) může být přiřazena jen k těm nejtěžším stavům, které už ani nemohou být horší, přitom z dokladů, které mají k dispozici, není zřejmé, že by se u poškozené mohlo jednat o takový stav; některé zdravotní poruchy, které byly v hodnocení MUDr. D. N. bodově ohodnoceny (odlomení korunek dvou zubů, omezení hybnosti ramenního kloubu vlevo, omezení hybnosti loketního kloubu vlevo, pórázová plochá noha, omezení hybnosti levé kyčle středně těžké apod.), nejsou ve zdravotní dokumentaci uváděny nebo doloženy; nepřiměřeně vysoké je i ohodnocení parézy vřetenního nervu, která se podle dokumentace měla zlepšovat, zatímco použité ohodnocení 600 body je vyhrazeno jen pro úplnou obrnu vřetenního nervu. K navýšení základního bodového ohodnocení ztížení společenského uplatnění podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 440/2001 Sb., v platném znění, nestačí situace, kdy „hodnocená porucha zdraví vedla ke zvláště těžkým následkům“ (jako je tomu nepochybně u paní H. V. – za těžké následky ovšem mohou být prohlašovány téměř jakékoliv následky poruchy zdraví). Skutečnost, že škoda na zdraví způsobila u posuzovaného jedince závažné následky pro jeho uplatnění v životě a ve společnosti, by měla být plně zohledněna již v základním bodovém ohodnocení ztížení společenského uplatnění (jeho přiměřeně vysokou bodovou hodnotou). Při jeho případném navyšování je třeba vysvětlit a zdůvodnit, v čem, proč a jakou měrou způsobuje hodnocená škoda na zdraví u posuzovaného jedince následky horší a závažnější, než by odpovídalo stejné poruše zdraví u jiných „standardních“ jedinců. Je tedy třeba srovnat stav následků, které obvykle (u jiných standardních, „obvyklých“ jedinců) vyvolávají poruchy zdraví zohledněné v základním bodovém ohodnocení ztížení společenského uplatnění, se stavem následků, které tyto poruchy vyvolaly u posuzovaného jedince (viz kupř. rozsudky Nejvyššího soudu pod sp. zn. [25 Cdo 1279/2005](#) a [25 Cdo 1312/2005](#), v nichž je výše uvedený výklad principu navyšování základního bodového ohodnocení ztížení společenského uplatnění podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 440/2001 Sb., v platném znění, prezentován. To ovšem MUDr. D. N. neučinil. S ohledem na tyto skutečnosti Nejvyšší soud odkazuje na ustálenou judikaturu, podle níž požadavek zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, ve smyslu § 2 odst. 5 tr. ř. platí bezvýjimečně i pro rozhodování o otázkách souvisejících s výší škody způsobené trestným činem, s právy a postavením

poškozeného a s adhezním řízením, což vyplývá i z ustanovení § 89 odst. 1 písm. e), § 164 odst. 2, § 186 odst. 1 písm. f) i § 46 tr. ř. Také na odůvodnění výroku o náhradě škody se vztahuje ustanovení § 125 tr. ř. (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 1967, sp. zn. [5 Tz 13/67](#), publikované pod č. 7/1968 Sb. rozh. tr.). Tyto zásadní skutečnosti uváděné ve zprávě K. p., a. s., ze dne 7. 2. 2014, které jsou podle sdělení K. p., a. s., podloženy znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, čemuž Nejvyšší soud nemá důvodu s ohledem na odbornou povahu uvedených závěrů a komplexní posouzení jednotlivých položek nevěřit, zásadním způsobem zpochybňují správnost závěrů odvolacího soudu založených na „Zhodnocení trvalých následků - ztížení společenského uplatnění podle vyhlášky č. 440/2001 Sb. - pacientka H. V.“, které bylo zpracováno MUDr. D. N., ohledně výroku o náhradě škody poškozené H. V. ve výši 1 630 308,- Kč. Z těchto důvodů Nejvyšší soud shledal ohledně základu výroku o náhradě škody uvedené poškozené přesahujícího částku 393 708,- Kč extrémní nesoulad mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými zjištěními a v návaznosti na to i extrémní nesoulad skutkových zjištění s právními závěry učiněnými v napadeném rozhodnutí ohledně nároku na náhradu škody poškozené H. V. v částce 1 630 308,- Kč. Naproti tomu žádný takový nesoulad Nejvyšší soud neshledal ohledně výše škody v částce 393 708,- Kč, kterou přiznal H. V. nalézací soud v rozsudku ze dne 7. 8. 2013, sp. zn. 1 T 11/2013, když tento výrok byl z hlediska jeho důvodu i výše náležitě nalézacím soudem odůvodněn a toto odůvodnění je zcela v souladu s provedenými důkazy obsaženými v přezkoumaném spisu. Navíc v tomto směru obviněný Ing. R. M. v podaném dovolání neuplatnil ani žádné námitky. Podobně je tomu i ohledně výroku o náhradě škody poškozené H. V. ml. ve výši 9 510,- Kč, v rozsudku odvolacího soudu, který v dovolání obviněný Ing. R. M. také napadl, ale pouze z formálních důvodů, se kterými se již Nejvyšší soud shora podrobně vypořádal, přičemž je neshledal s poukazem na citovanou ustálenou judikaturu opodstatněnými. Pokud pak jde o výši tohoto nároku, byla při veřejném zasedání odvolacího soudu tato výše i nad rámec přiznaného nároku nalézacím soudem (4 427,- Kč) předloženými důkazy náležitě prokázána, neboť odpovídá dokladům obsaženým ve spisu. Obviněný Ing. R. M. věcně proti výši této uplatněné a odvolacím soudem přiznané náhradě škody poškozené H. V. ml., ve výši 9 510,- Kč, ani neuplatnil žádné konkrétní připomínky, které by ji zpochybňovaly. Z těchto důvodů neshledal Nejvyšší soud žádný důvod pro zrušení výroku o náhradě škody u poškozené H. V. ml., neboť v tomto směru je rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 11. 2013, sp. zn. 5 To 363/2013, zcela správným a odůvodněným.

Z těchto důvodů Nejvyšší soud po přezkoumání věci shledal, že ohledně výroku o náhradě škody u poškozené H. V. je naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že napadený rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení ohledně výroku o náhradě škody ve výši 1 630 308,- Kč poškozené H. V. Z tohoto důvodu Nejvyšší soud k podanému dovolání obviněného Ing. R. M. usnesením podle § 265k odst. 1, 2 věta první tr. ř. částečně zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 11. 2013, sp. zn. 5 To 363/2013, ve výroku, kterým byl podle § 258 odst. 1 písm. b), f), odst. 2 tr. ř. zrušen výrok o náhradě škody v rozsudku Okresního soudu v Jihlavě ze dne 7. 8. 2013, sp. zn. 1 T 11/2013, ohledně poškozené H. V. a ve výroku, jímž bylo následně podle § 259 odst. 3 písm. b), odst. 4 tr. ř. znovu rozhodnuto podle § 228 odst. 1 tr. ř. o uložení povinnosti obviněnému Ing. R. M. zaplatit na náhradě škody poškozené H. V. částku 1 630 308,- Kč, a podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená H. V. odkázána se zbytkem nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Podle § 265k odst. 2 věta druhá tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. V návaznosti na to Nejvyšší soud v pozici odvolacího soudu rozhodl v rámci tohoto usnesení dalším výrokem podle § 256 tr. ř., že se odvolání poškozené H. V. proti rozsudku Okresního soudu v Jihlavě ze dne 7. 8. 2013, sp. zn. 1 T 11/2013, jako nedůvodné zamítá (§ 265m odst. 1 věta první tr. ř. *per analogiam*).

Pouze pro úplnost Nejvyšší soud uvedl, že pokud jde o poškozenou H. V. nabyl opět účinnosti v

rozsudku nalézacího soudu výrok o náhradě škody, podle nějž podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost zaplatit na náhradě škody poškozené H. V. bytem S. Z. – K. 43, částku 393 708,- Kč, přičemž se zbytkem svého nároku na náhradu škody byla podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních (v uvedeném odkazovacím výroku jsou zahrnuty všechny další uplatněné nároky na náhradu škody v průběhu celého trestního řízení ze strany poškozené H. V.), a v tomto rozsahu je i vykonatelný.